

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Гарант освітньої програми

Леся БАРАБАШ

«28» 08 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СТРАХОВА СПРАВА

(назва навчальної дисципліни)

Освітній рівень: перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

(цифра і назва спеціальності)

Освітня програма: «Фінанси, банківська справа та страхування»

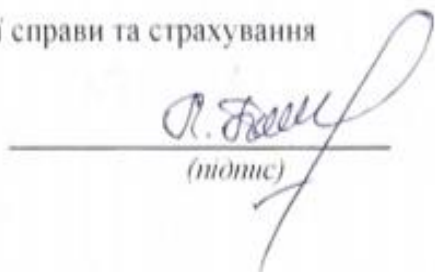
Факультет: економіки і підприємництва

(назва факультету, на якому вивчається дисципліна)

Умань – 2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Страхова справа» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня 072 ««Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», освітньої програми «Фінанси, банківська справа та страхування», Умань, Уманський НУ, 2025. 26 с.

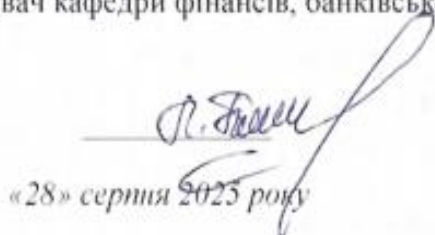
Розробники: Олена ПРОКОПЧУК, д.е.н., професор завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування

(підпис)

Олена ПРОКОПЧУК
(прізвище та ініціали)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та страхування
протокол від «28» серпня 2025 року № 1.

Завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування

«28» серпня 2025 року

Олена ПРОКОПЧУК
(ініціали, прізвище)

Схвалено науково-методичною комісією факультету економіки і підприємництва
протокол від «29» серпня 2025 року № 1.

Голова науково-методичною комісією факультету економіки і підприємництва

29 серпня 2025 р.

Руслан МУДРАК
(ініціали, прізвище)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 8	Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування» (шифр і назва)	Нормативна	
Модулів – 1	Спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»		
Змістових модулів – 4		Рік підготовки:	
Індивідуальне науково-дослідне завдання: курсова робота		3-й	3-й
Загальна кількість годин – 240		Семестр	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3,2 самостійної роботи студента – 2,7		Освітній рівень: бакалавр Освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування» (назва)	5-й та 6-й
	Лекції		
	68 год.		8 год.
	Практичні, семінарські		
	62 год.		4 год.
	Самостійна робота		
	80 год.		198 год.
	Індивідуальні завдання		
30	30		
Вид контролю: залік та екзамен			

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета підготовка фахівців сфери фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, здатних розв'язувати складні професійні завдання та вирішувати прикладні проблеми середовища функціонування страхового ринку та страхової сфери загалом, що характеризуються комплексністю та певною невизначеністю умов.

Завдання:

- опанувати та зрозуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях страхової сфери;
- напрацювати розуміння механізму функціонування середовища страхового ринку та страхової сфери;
- оволодіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері страхування;
- сформулювати вміння виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення середовища функціонування податкової системи та сфери оподаткування господарської діяльності;
- оволодіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у середовищі функціонування податкової системи та сфері оподаткування господарської діяльності;
- опанувати особливості функціонування податкової системи та сфери оподаткування на підприємствах аграрної сфери економіки;
- сформулювати вміння застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

Місце дисципліни «Страхова справа» у структурно-логічній схемі підготовки здобувачів вищої освіти:

Пререквізити	Кореквізити	Постреквізити
Вступ до спеціальності	Фінансовий ринок	Аграрне страхування
Психологія фінансів	Бюджетна система	Інвестування
Гроші та кредит	Податкова система	Інформаційні системи і технології у фінансах
Грошово-кредитні системи	Бух. облік у фінансово-кредитних установах	Фінанси органів місцевого самоврядування
Фінанси	Банківська справа	Банківська справа
Логіка та критичне мислення	Фінанси підприємств аграрної сфери	Фінансова політика в аграрній сфері
Менеджмент	Фінансовий аналіз	Виробнича практика
Навчальна практика	Статистика фінансового сектору	Підсумкова атестація
	Виробнича практика	

Таблиця 2.1

Матриця компетентностей і програмних результатів навчання, що формуються під час вивчення навчальної дисципліни

Шифр компетентності	Компетентність	Шифр програмного результату навчання	Програмний результат навчання
Загальні компетентності (ЗК)			
2	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	3	Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем і їх структури
		7	Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку
		16	Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати
6	Здатність проведення досліджень на відповідному рівні	3	Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем і їх структури
		11	Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку
		16	Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати
7	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями	3	Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем і їх структури
		5	Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові та фондові ринки, банківська система та страхування)
		16	Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати
8	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел	5	Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові та фондові ринки, банківська система та страхування)
Спеціальні компетентності (СК)			

3	Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові та фондові ринки, банківська система, страхування)	5	Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові та фондові ринки, банківська система та страхування)
		7	Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку
		11	Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку
5	Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку	7	Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку
		11	Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку
		16	Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати
11	Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку	3	Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем і їх структури
		16	Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати

Таблиця 2.2

Результати, методи навчання та методи контролю за навчальною дисципліною

Результати навчання за навчальною дисципліною		Методи навчання	Методи контролю
1. Знання			
1.1.	Знання основних страхових термінів і їх сутності	Лекційні та практичні заняття, дискусії й обговорення проблемних питань, вирішення ситуативних задач, самонавчання у середовищі Moodle	Усне опитування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних ситуативних завдань, підготовка та представлення презентацій, тестування у середовищі Moodle, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
1.2.	Критичне осмислення основних теорій, принципів і методів страхування		
1.3.	Знання методики проведення розрахунків у середовищі функціонування страхового ринку та страховій сфері		
1. Уміння / навички			
2.1.	Розв’язування задач середовища функціонування страхового ринку та сфери страхування	Лекційні та практичні заняття, дискусія, аналітична	Усне опитування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних

2.2.	Аналіз і оцінка показників середовища функціонування страхового ринку та сфери страхування	робота, вирішення ситуативних задач, самонавчання у середовищі Moodle	ситуативних завдань, підготовка та представлення презентацій, тестування у середовищі Moodle, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
2. Комунікація			
3.1.	Переконливе донесення до фахівців і нефахівців фінансової сфери результати функціонування страхового ринку та сфери страхування	Практичні заняття, дискусія, аналітична робота, вирішення ситуативних задач, самонавчання у середовищі Moodle	Представлення презентацій, виконання аналітично-розрахункових робіт, виконання ситуативних задач, підсумковий контроль
3.2.	Вміння формувати стратегію розвитку у середовищі функціонування податкової системи та сфері оподаткування господарської діяльності		
3. Відповідальність і автономія			
4.1.	Розуміння особистої відповідальності за проведені страхові розрахунки та/або рішення, прийняті у середовищі функціонування страхового ринку та сфері страхування	Практичні заняття, дискусія, аналітична робота, вирішення ситуативних задач, самонавчання у середовищі Moodle	Представлення презентацій, виконання аналітично-розрахункових робіт, виконання ситуативних задач, підсумковий контроль
4.3.	Здатність до постійного навчання та вдосконалення знань у середовищі функціонування страхового ринку та сфері страхування		

Таблиця 2.3

Методи навчання та методи контролю програмних результатів навчання з навчальної дисципліни

Програмний результат навчання		Методи навчання	Методи контролю
ПРН 3	Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем і їх структури	Лекційні та практичні заняття, дискусія, самостійна робота з підготовкою рефератів і презентацій	Усне опитування, експрес-контроль, тестування у середовищі Moodle, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних ситуативних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
ПРН 4	Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова	Лекційні та практичні заняття, дискусія, мозковий штурм, самонавчання у середовищі Moodle	Усне опитування, експрес-контроль, тестування у середовищі Moodle, участь у дискусії, виконання індивідуальних ситуативних завдань, підготовка та

	системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові та фондові ринки, банківська система та страхування		представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
ПРН 7	Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку		
ПРН 11	Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку	Лекційні та практичні заняття, дискусія, самостійна робота з підготовкою рефератів і презентацій	Усне опитування, експрес-контроль, тестування у середовищі Moodle, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних ситуативних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
ПРН 16	Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати	Практичні заняття, дискусія, самостійна робота з виконання ситуативних завдань, підготовка рефератів і презентацій	Усне опитування, експрес-контроль, тестування у середовищі Moodle, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних ситуативних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ОСНОВИ СТРАХОВОЇ СПРАВИ ТА ЗАГАЛЬНА ТЕОРІЯ СТРАХУВАННЯ

ТЕМА 1. СУТНІСТЬ, ПРИНЦИПИ І РОЛЬ СТРАХУВАННЯ

1. Необхідність страхового захисту. Страховий фонд суспільства як матеріальна основа забезпечення страхового захисту.
2. Основні категорії страхування.
3. Історичні передумови виникнення страхування та його розвиток.
4. Сутність і функції страхування.
5. Принципи страхування.
6. Роль страхування в умовах ринкової економіки.

Необхідність і форми страхового захисту. Функції страхування. Принципи страхування. Роль страхування в ринковій економіці.

TOPIC 1. THE ESSENCE, PRINCIPLES, AND ROLE OF INSURANCE

1. The need for insurance protection. the insurance fund of society as the material basis for providing insurance protection.

2. The main categories of insurance.
3. The historical background of the emergence of insurance and its development.
4. The essence and functions of insurance.
5. Principles of insurance.
6. The role of insurance in a market economy.

The necessity and forms of insurance protection. functions of insurance. principles of insurance. the role of insurance in a market economy.

ТЕМА 2. КЛАСИФІКАЦІЯ СТРАХУВАННЯ

1. Необхідність класифікації страхування, її наукове та практичне значення.
2. Основні підходи до класифікації страхування.
3. Класифікація страхування за об'єктами: галузями, підгалузями та видами страхування.
4. Класифікація за спеціалізацією страховиків.
5. Класифікація страхування за формами проведення.
6. Системи страхування.

Поняття класифікації страхування. Класифікація за критеріями страхування. Класифікація за ознаками страхування. Обов'язкове та добровільне страхування.

ТЕМА 3. СТРАХОВІ РИЗИКИ ТА ЇХ ОЦІНКА

1. Поняття, основні характеристики та класифікація ризиків.
2. Особливості визначення ризику в страхуванні. Оцінювання ризику й визначення доцільності його страхування.
3. Ризики в системі управління страховою компанією.
4. Ризик-менеджмент страхової організації. Характеристика основних етапів управління ризиками.

Поняття й основні характеристики ризику. Ознаки страхового ризику. Характеристика ризиків у страховій діяльності. Управління страховими ризиками (ризик-менеджмент у страхуванні).

TOPIC 3. INSURANCE RISKS AND THEIR ASSESSMENT

1. Concept, main characteristics and classification of risks.
2. Features of risk determination in insurance. Risk assessment and determining the feasibility of its insurance.
3. Risks in the management system of an insurance company.
4. Risk management of an insurance organisation. Characteristics of the main stages of risk management.

The concept and main characteristics of risk. Signs of insurance risk. Characteristics of risks in insurance activities. Insurance risk management (risk management in insurance).

ТЕМА 4. СТРАХОВІ ПОСЛУГИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ РЕАЛІЗАЦІЇ

1. Сутність страхової послуги як товару страхового ринку. Класифікація страхових послуг.
2. Ліцензування страхової діяльності, як необхідна умова реалізації страхових послуг.
3. Страховий маркетинг і його функції.
4. Особливості процесу реалізації страхових послуг.

Страхова послуга як товар страхового ринку. Особливості класифікації страхових послуг. Ліцензування страхової діяльності. Страховий маркетинг та його ключові функції. Процес реалізації страхових послуг.

ТЕМА 5. ПОРЯДОК УКЛАДАННЯ ТА ВЕДЕННЯ СТРАХОВОЇ УГОДИ

1. Поняття і зміст договору страхування.
2. Етапи формування страхової угоди між учасниками процесу страхування.
3. Правила страхування.
4. Процедура укладання договору страхування.

5. Вирішення суперечок між суб'єктами страхування. Порядок припинення дії договору страхування.

Договір страхування. Етапи формування страхової угоди. Правила страхування. Процедура укладання договору страхування. Вирішення суперечок між суб'єктами страхування. Порядок припинення дії договору страхування.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. СТРАХОВИЙ РИНОК ТА КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ МЕХАНІЗМУ ЙОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ

ТЕМА 6. СТРАХОВИЙ РИНОК

1. Поняття страхового ринку.
2. Зміст та структура страхового ринку. Внутрішня система та зовнішнє середовище страхового ринку.
3. Страховий ринок України. Ліцензування страхової діяльності.

Сутність страхового ринку. Зміст та структура страхового ринку. Внутрішня система та зовнішнє середовище страхового ринку. Страховий ринок України. Особливості ліцензування страхової діяльності.

ТЕМА 7. СТРАХОВА ОРГАНІЗАЦІЯ

1. Організаційна структура страхової компанії.
2. Порядок укладання й ведення страхової угоди.
3. Склад і структура страхового тарифу. Принципи тарифної політики.
4. Актарні розрахунки та їх функції.
5. Особливості розрахунку страхових тарифів із ризикового страхування та зі страхування життя.

Страхові організації: види та значення. Порядок створення, функціонування та ліквідації страхової організації. Структура та ресурси страхової організації. Принципи управління страховою організацією Об'єднання страховиків.

ТЕМА 8. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ СТРАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1. Необхідність, мета та значення державного регулювання страхової діяльності.
2. Форми й методи державного регулювання страхової діяльності та їх характеристика.
3. Система державного нагляду за страховою діяльністю в Україні. Завдання та функції Уповноваженого органу страхового нагляду.
4. Порядок реєстрації страхових компаній. Умови ліцензування страхової діяльності: порядок видачі й анулювання ліцензії.
5. Особливості реорганізації та ліквідації страхової компанії.

Необхідність, мета та значення державного регулювання страхової діяльності. Правові основи державного регулювання. Органи нагляду за страховою діяльністю та їх функції.

ТЕМА 9. ПОВЕДІНКОВІ АСПЕКТИ ВЗАЄМОДІЇ УЧАСНИКІВ СТРАХОВОГО РИНКУ

1. Психологічні феномени процесу прийняття економічних рішень в умовах ризику та невизначеності.
2. Мотиви страхувальника при отриманні страхових послуг.
3. Процес прийняття рішення при придбанні страхових послуг.
4. Довіра до страхових компаній як інститутів-надавачів фінансових послуг.
5. Вплив на споживача страхових послуг через маркетинг, рекламу та ін.
6. Комунікаційні особливості страховика та потенційного страхувальника.

Психологічні феномени процесу прийняття економічних рішень в умовах ризику та невизначеності. Мотиви страхувальника при отриманні страхових послуг. Процес прийняття рішення при придбанні страхових послуг. Довіра до страхових компаній як інститутів-

надавачів фінансових послуг. Вплив на споживача страхових послуг через маркетинг, рекламу та ін. Особливості взаємодії страховика та потенційного страхувальника.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. УМОВИ ТА ПОРЯДОК ЗДІЙСНЕННЯ ОСНОВНИХ ВИДІВ СТРАХУВАННЯ

ТЕМА 10. ОСОБИСТЕ СТРАХУВАННЯ

1. Економічний зміст і класифікація особистого страхування.
2. Страхування життя.
3. Медичне страхування.
4. Страхування від нещасних випадків.

Економічний зміст і класифікація особистого страхування. Страхування життя. Суть, принципи страхування життя. Таблиці смертності та мета їх використання у страхуванні життя. Класифікація страхування життя. Програми страхування життя. Добровільне пенсійне страхування. Види страхування життя, пенсій. Ануїтет.

Медичне страхування. Система та ринок медичного страхування. Обов'язкове медичне страхування. Добровільне медичне страхування. Страхування громадян, які від'їжджають за кордон. Асистанс.

Страхування від нещасних випадків. Суть страхування від нещасних випадків. Форми й види страхування від нещасних випадків. Обов'язкове страхування від нещасних випадків. Характеристика основних видів.

ТЕМА 11. МАЙНОВЕ СТРАХУВАННЯ

1. Загальні положення майнового страхування: економічний зміст, об'єкти й види.
2. Страхування майна юридичних осіб: об'єкти, види, основні умови та порядок укладання договорів страхування.
3. Особливості страхування майна аграрних підприємств.
4. Аграрне страхування.
5. Страхування транспортних засобів і вантажів.
6. Страхування майна фізичних осіб: принципи страхового захисту власності громадян, об'єкти й основні умови страхування.

Загальні положення майнового страхування. Страхування майна юридичних осіб. Страхування майна фізичних осіб. Страхування транспортних засобів і вантажів. Аграрне страхування.

ТЕМА 12. СТРАХУВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

1. Сутність та особливості страхування відповідальності.
2. Порядок проведення обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів.
3. Функції Моторно-транспортного страхового бюро України.
4. Міжнародна система «Зелена карта».
5. Страхування інших обов'язкових і добровільних видів відповідальності (професійної відповідальності, відповідальності за неповернення кредитів, відповідальності за забруднення довкілля, відповідальності суб'єктів перевезення небезпечних вантажів, цивільної відповідальності за ядерну шкоду тощо).

Загальні положення страхування відповідальності. Обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів. Функції Моторного (транспортного) страхового бюро України. Міжнародна система «Зелена картка». Страхування інших видів відповідальності.

ТЕМА 13. ТРАНСПОРТНЕ СТРАХУВАННЯ

1. Класифікація видів страхування автотранспортних ризиків.

2. Майнове страхування засобів автотранспорту.
3. Страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів. Обсяг страхової відповідальності. Оцінка збитків.
4. Моторне (транспортне) страхове бюро України, його функції. Права і обов'язки членів МТСБ.
5. Міжнародна система «Зелена картка».
6. Страхування вантажів, що перевозяться автомобільним транспортом.
7. Сутність морського страхування.
8. Умови страхування КАСКО суден.
9. Страхування вантажів.
10. Страхування відповідальності судновласників.
11. Сутність, форми та особливості авіаційного страхування.
12. Правове забезпечення авіаційного страхування.
13. Обов'язкове авіаційне страхування цивільної авіації.
14. Добровільне авіаційне страхування.

Сутність та необхідність автотранспортного страхування. Добровільне страхування автомобільних транспортних засобів (авто-каско). Обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів. Роль та значення МТСБУ у процесі страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів. Добровільне страхування вантажів, які транспортуються автомобільними транспортними засобами.

Сутність морського страхування. Умови страхування КАСКО суден. Страхування вантажів. Страхування відповідальності судновласників.

Сутність, форми та особливості авіаційного страхування. Правове забезпечення авіаційного страхування. Обов'язкове авіаційне страхування цивільної авіації. Добровільне авіаційне страхування.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. МЕТОДИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ДІАГНОСТИКИ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИКА

ТЕМА 14. ПЕРЕСТРАХУВАННЯ Й СПІВСТРАХУВАННЯ

1. Необхідність, сутність і принципи перестрахування.
 2. Методи перестрахування, їх характеристика.
 3. Пропорційна форма перестрахування. Види договорів пропорційного перестрахування.
 4. Непропорційна форма перестрахування. Види договорів непропорційного перестрахування.
 5. Співстрахування й механізм його застосування.
- Сутність перестрахування та його значення. Основні види перестраховальних операцій. Види договорів перестрахування. Співстрахування й механізм його застосування.*

ТЕМА 15. ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ СТРАХОВИКА

1. Основи інвестиційної діяльності та її значення.
 2. Інвестиційна функція страховика.
 3. Види інвестиційної діяльності страховиків.
 4. Проблеми розвитку інвестиційної діяльності страхових компаній.
 5. Управління інвестиційною діяльністю страхових компаній та принципи щодо її здійснення.
- Основи інвестиційної діяльності та її значення. Інвестиційна функція страховика. Види інвестиційної діяльності страховиків. Проблеми розвитку інвестиційної діяльності страхових компаній. Управління інвестиційною діяльністю страхових компаній та принципи щодо її здійснення.*

ТЕМА 16. АКТУАРНІ РОЗРАХУНКИ

1. Історія виникнення актуарних розрахунків.
2. Завдання та класифікація актуарних розрахунків.
3. Структура тарифної ставки. Страховий внесок.
4. Показники страхової статистики.

Історія виникнення актуарних розрахунків. Етимологія слова «актуарій». Завдання актуарних служб. Завдання та класифікація актуарних розрахунків. Основні визначення. Страхова калькуляція. Класифікація актуарних розрахунків. Структура тарифної ставки. Страховий внесок. Тарифна ставка та її структура. Витрати на ведення страхової справи. Страховий внесок (страхова премія). Поділ страхового внеску за призначенням, характером ризиків, формою сплати, часом сплати, відображенням у балансі страховика. Показники страхової статистики. Страхова статистика як аналіз певних показників. Визначення розрахункових показників.

ТЕМА 17. ДОХОДИ, ВИТРАТИ, ПРИБУТОК СТРАХОВИКА

1. Особливості фінансово-господарської діяльності страхової компанії.
2. Доходи страховика, їх склад, структура й джерела формування.
3. Витрати страховика, їх класифікація.
4. Фінансові результати страховика та особливості їх формування.
5. Напрямки розподілу прибутку страхових компаній.
6. Особливості оподаткування прибутку страхових компаній в Україні.

Характеристика доходів страхових компаній. Характеристика видатків страхових компаній. Формування фінансових результатів страховика. Оподаткування страхових компаній. Особливості оподаткування прибутку страхових компаній.

ТЕМА 18. ФІНАНСОВА НАДІЙНІСТЬ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

1. Фінансова надійність страхової компанії та її ознаки.
2. Умови забезпечення платоспроможності страховика.
3. Страхові резерви, їх види, призначення й порядок формування.
4. Напрямки розміщення страхових резервів.
5. Показники оцінювання фінансової надійності страхової компанії.
6. Система показників для оцінювання фінансового стану.

Поняття фінансової надійності страховика. Умови забезпечення платоспроможності страховика. Страхові резерви й порядок їх формування. Оцінювання фінансового стану страховика.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	п	с.р.		л	п	с.р.
Змістовий модуль 1. Основи страхової справи та загальна теорія страхування								
Тема 1. Сутність, принципи і роль страхування Торіс 1. The essence, principles, and role of insurance (залучений фахівець)	8	2	2	4	8	1		7
Тема 2. Класифікація страхування	12	4	2	6	12			12
Тема 3. Страхові ризики та їх оцінка Торіс 3. Insurance risks and their assessment (залучений фахівець)	14	4	4	6	14			14

Тема 4. Страхові послуги та особливості їх реалізації	14	4	4	6	14	1		13
Тема 5. Порядок укладання та ведення страхової угоди	14	4	4	6	14			14
Разом за змістовим модулем 1	62	18	16	28	62	2		60
<i>Змістовий модуль 2. Страховий ринок та ключові аспекти механізму його функціонування</i>								
Тема 6. Страховий ринок	16	4	4	8	16	1		15
Тема 7. Страхова організація	16	4	4	8	16			16
Тема 8. Державне регулювання страхової діяльності	12	2	2	8	12			12
Тема 9. Поведінкові аспекти взаємодії учасників страхового ринку	14	4	2	8	14	1	1	12
Разом за змістовим модулем 2	58	14	12	32	58	2	1	55
Разом за змістовим модулем 1 та 2	120	32	28	60	120	4	1	115
<i>Змістовий модуль 3. Умови та порядок здійснення основних видів страхування</i>								
Тема 10. Особисте страхування	12	6	4	2	12	1	1	10
Тема 11. Майнове страхування	18	8	8	2	18	1	1	16
Тема 12. Страхування відповідальності	11	4	4	3	11			11
Тема 13. Транспортне страхування	13	6	4	3	13		1	12
Разом за змістовим модулем 3	54	24	20	10	54	2	3	49
<i>Змістовий модуль 4. Методичний інструментарій діагностики фінансової діяльності страховика</i>								
Тема 14. Перестрахування й співстрахування	6	2	2	2	6			6
Тема 15. Інвестиційна діяльність страховика	6	2	2	2	6			6
Тема 16. Актуарні розрахунки	10	4	4	2	10	1		9
Тема 17. Доходи, витрати, прибуток страховика	8	2	4	2	8	1		7
Тема 18. Фінансова надійність страхової компанії	6	2	2	2	6			6
Разом за змістовим модулем 4	36	12	14	10	36	2		34
Разом за змістовим модулем 3 та 4	90	36	34	20	90	4	3	83
Всього за курсом	240	68	62	110	240	8	4	228

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Назва теми	Кількість годин	
	Денна форма	Заочна форма
<i>Змістовий модуль 1. Основи страхової справи та загальна теорія страхування</i>		
Тема 1. Сутність, принципи і роль страхування Topic 1. The essence, principles, and role of insurance	2	-
Тема 2. Класифікація страхування	2	-
Тема 3. Страхові ризики та їх оцінка Topic 3. Insurance risks and their assessment	4	-
Тема 4. Страхові послуги та особливості їх реалізації	4	-
Тема 5. Порядок укладання та ведення страхової угоди	4	-
Разом за змістовим модулем 1	16	-
<i>Змістовий модуль 2. Страховий ринок та ключові аспекти механізму його функціонування</i>		
Тема 6. Страховий ринок	4	
Тема 7. Страхова організація	4	
Тема 8. Державне регулювання страхової діяльності	2	
Тема 9. Поведінкові аспекти взаємодії учасників страхового ринку	2	1
Разом за змістовим модулем 2	12	1
<i>Змістовий модуль 3. Умови та порядок здійснення основних видів страхування</i>		

Тема 10. Особисте страхування	4	1
Тема 11. Майнове страхування	8	1
Тема 12. Страхування відповідальності	4	
Тема 13. Транспортне страхування	4	1
Разом за змістовим модулем 3	20	3
Змістовий модуль 4. Методичний інструментарій діагностики фінансової діяльності страховика		
Тема 14. Перестраховування й співстрахування	2	
Тема 15. Інвестиційна діяльність страховика	2	
Тема 16. Актuarні розрахунки	4	
Тема 17. Доходи, витрати, прибуток страховика	4	
Тема 18. Фінансова надійність страхової компанії	2	
Разом за змістовим модулем 4	14	
Всього	62	4

Завдання для практичних занять здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання наведено в Інструктивно-методичних матеріалах для проведення практичних занять.

6. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ (НЕ ПЕРЕДБАЧЕНО)

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ (НЕ ПЕРЕДБАЧЕНО)

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

Назва теми	Кількість годин	
	Денна форма	Заочна форма
Змістовий модуль 1. Основи страхової справи та загальна теорія страхування		
Тема 1. Сутність, принципи і роль страхування	4	7
Тема 2. Класифікація страхування	6	12
Тема 3. Страхові ризики та їх оцінка	6	14
Topic 3. Insurance risks and their assessment		
Тема 4. Страхові послуги та особливості їх реалізації	6	13
Тема 5. Порядок укладання та ведення страхової угоди	6	14
Разом за змістовим модулем 1	28	60
Змістовий модуль 2. Страховий ринок та ключові аспекти механізму його функціонування		
Тема 6. Страховий ринок	8	15
Тема 7. Страхова організація	8	16
Тема 8. Державне регулювання страхової діяльності	8	12
Тема 9. Поведінкові аспекти взаємодії учасників страхового ринку	8	12
Разом за змістовим модулем 2	32	55
Змістовий модуль 3. Умови та порядок здійснення основних видів страхування		
Тема 10. Особисте страхування	2	10
Тема 11. Майнове страхування	2	16
Тема 12. Страхування відповідальності	3	11
Тема 13. Транспортне страхування	3	12
Разом за змістовим модулем 3	10	49
Змістовий модуль 4. Методичний інструментарій діагностики фінансової діяльності страховика		

Тема 14. Перестраховування й співстраховування	2	6
Тема 15. Інвестиційна діяльність страховика	2	6
Тема 16. Актuarні розрахунки	2	9
Тема 17. Доходи, витрати, прибуток страховика	2	7
Тема 18. Фінансова надійність страхової компанії	2	6
Разом за змістовим модулем 4	10	34
Всього	110	228

Завдання для виконання самостійної роботи здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання наведено в методичних матеріалах для виконання самостійної роботи.

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час викладання курсу використовуються наступні методи навчання:

- розповідь – для оповідної, описової форми розкриття навчального матеріалу;
- пояснення – для розкриття сутності певного явища, закону, процесу;
- бесіда – для усвідомлення за допомогою діалогу нових явищ, понять;
- метод навчальної дискусії – для обміну думками щодо проблемних питань дисципліни;
- ілюстрація – для розкриття предметів і процесів через їх символічне зображення (малюнки, схеми, графіки);
- практична робота – для використання набутих знань у розв’язанні практичних завдань;
- аналітичний метод – розклад цілого на частини з метою вивчення їх суттєвих ознак;
- індуктивний метод – для вивчення явищ від одиничного до загального;
- дедуктивний метод – для вивчення навчального матеріалу від загального до окремого, одиничного;
- проблемний виклад матеріалу – для створення проблемної ситуації.

Основними методами навчання, що використовуються в освітньому процесі під час вивчення дисципліни є тематичні лекції, практичні заняття із вирішення професійно-орієнтованих завдань, інтерактивні заняття; самостійна робота студентів (самостійне вивчення окремих тем та питань (самонавчання на основі конспектів, посібників та іншої рекомендованої літератури, навчальних мультимедійних матеріалів, через електронне модульне середовище навчального процесу Moodle, реферати, розробка тестових завдань, есе, задачі, слайд-презентації з обраної теми дисципліни «Страхова справа», за бажанням студентів – наукові статті та тези доповідей, участь в наукових та науково-практичних конференціях).

Для проведення лекцій планується використання мультимедійного комплексу для наочного відображення представленого матеріалу.

Практичні заняття. На заняттях передбачається розгляд теоретико-методичних та практичних основ провадження страхування. З метою кращого засвоєння матеріалу планується використання тестів, кросвордів, рефератів, ситуаційних задач тощо. В розрізі окремих тем планується проведення бесід та дискусії. На заняттях планується засвоєння практичних розрахунків в розрізі кожної із тем. В кінці курсу планується проведення ділової гри «Цікаво про страхову справу». Крім того, під час вивчення дисципліни використовується тестовий контроль знань (як за результатами вивчення окремих тем предмету, так і за результатами вивчення модулів).

Дистанційні технології навчання є однією з форм індивідуалізації освітнього процесу, що ґрунтується на принципах відкритого навчання з широким використанням комп’ютерних навчальних програм різного призначення та створює інформаційне освітнє середовище для передачі веб-ресурсів навчальних дисциплін і взаємодії між учасниками. Дистанційне навчання в Уманському НУ здійснюється відповідно до положення «Про організацію поточного, семестрового контролю та проведення атестації здобувачів освіти із застосуванням дистанційних технологій в Уманському національному університеті садівництва». Для забезпечення освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання в УНУ і використовується система управління навчанням Moodle.

Матеріали курсу «Страхова справа» розміщені на платформі Moodle <https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=1764>. У разі запровадження карантинних

обмежень проводяться відеоконференції у форматі лекцій або практичних занять. Зв'язок студентів з викладачем забезпечують різноманітні сучасні платформи, такі як: Zoom, Google Meet, Moodle, Viber, електронна пошта тощо.

10. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Для забезпечення оцінювання студентів проводиться поточний (модульний) і підсумковий (екзамен) контролі.

Модульний контроль передбачає перевірку стану засвоєння визначеної системи елементів знань і вмінь студентів з того чи іншого модулю.

При контролі систематичності та активності роботи на практичних заняттях оцінюванню в балах підлягають: рівень знань, необхідний для виконання аналітично-розрахункових робіт, що передбачені завданнями для самостійного опрацювання; повнота, якість і вчасність їх виконання та результати захисту; рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на практичних заняттях; активність при обговоренні питань, що винесені на практичні заняття; результати експрес-контролю тощо.

При виконанні модульних (контрольних) завдань оцінюванню в балах підлягають теоретичні знання і практичні уміння, яких набули студенти після опанування певного модуля. Модульний контроль проводиться письмово у формі тестів.

Повторне виконання модульних контрольних робіт на вищу кількість балів дозволяється, як виняток, з поважних причин за погодженням викладача, який викладає дисципліну, з дозволу декана факультету до початку підсумкового контролю (екзамену).

У разі невиконання певних завдань поточного контролю з об'єктивних причин, студенти мають право, з дозволу викладача, скласти їх до останнього практичного заняття. Час і порядок складання визначає викладач. У разі, коли студент не з'явився на проведення модульної контрольної роботи без поважних причин, він отримує нуль балів. Перездача модульного контролю допускається у строки, які встановлюються викладачем.

Знання студента з певного модуля вважаються незадовільними, за умови коли сума балів його поточної успішності та за модульний контроль складають менше 61% від максимально можливої суми за цей модуль. У такому випадку можливе повторне перескладання модуля у терміни встановлені викладачем.

Рейтингова сума балів з навчальної дисципліни після складання модулів і підсумкового контролю виставляється як сума набраних студентом балів протягом семестру та балів набраних студентом на підсумковому контролі. До підсумкового контролю допускаються студенти, які виконали всі модульні контролі, передбачені для даної навчальної дисципліни і за рейтинговим показником набрали не менш як 35 балів.

Підсумковий контроль забезпечує оцінку результатів навчання студентів на заключному етапі вивчення дисципліни і проводиться відповідно до навчального плану у вигляді екзамену в термін, встановлений графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному даною робочою програмою навчальної дисципліни. Форма проведення контролю є комбінованою (передбачає усну відповідь на два теоретичних питання і письмово на один комплект тестових завдань). Зміст і структура контрольних завдань, екзаменаційних білетів і критерії оцінювання визначаються рішенням кафедри.

Якщо у підсумку студент отримав за рейтинговим показником оцінку «FX», то він допускається до повторного складання підсумкового контролю з дисципліни. Студент, допущений до повторного складання підсумкового контролю зобов'язаний у терміни, визначені деканатом, перездати невиконані (або виконані на низькому рівні) завдання

впливає на загальний рейтинг студента.

11. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

дослідної роботи, підсумкового контролю тощо).

Контроль знань студентів є органічною складовою навчального процесу. За його допомогою оцінюється рівень засвоєння студентами програмного матеріалу, здійснюється інформування слухачів щодо якості вивчення дисципліни, забезпечується підвищення рівня індивідуалізації навчання, посилюються мотиваційні стимули самостійної роботи студентів. Оцінювання знань студентів з дисципліни «Страхова справа» здійснюється на основі результатів :

- поточного контролю з кожної теми курсу у формі опитування, виступів на практичних заняттях, тестів, проведення контрольних робіт з врахуванням виконання завдань для самостійної роботи;
- проведення тестового модульного контролю за змістовими модулями 1,2,3,4;
- підсумкового контролю (здійснюється на основі усного іспиту або тестового контролю знань (за рішенням викладача та адміністрації університету)).

10.1. Розподіл балів при рейтинговій системі оцінювання з навчальної дисципліни «Страхова справа» для якої передбачено підсумковий контроль залік у I семестрі (для денної форми навчання)

Поточний (модульний) контроль													Сума	
	Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2					Бали за додаткову роботу		
	T1	T2	T3	T4	T5	МК1	T6	T7	T8	T9	МК2			
	Всього	8	8	8	8	8	7	10	10	10	10		7	6
	п*	6	6	6	6	6		8	8	8	8			
сам. р.**	2	2	2	2	2	2		2	2	2				
													100	

* бали одержані здобувачами на практичних заняттях.

**** самостійна робота.**

**Розподіл балів при рейтинговій системі оцінювання з навчальної дисципліни «Страхова справа»
для якої передбачено підсумковий контроль екзамен у II семестрі
(для денної форми навчання)**

Поточний (модульний) контроль												Підсумковий контроль	Сума	
	Змістовий модуль 3					Змістовий модуль 4						Бали за додаткову роботу		
	Т 10	Т 11	Т 12	Т 13	МК 3	Т 14	Т 15	Т 16	Т 17	Т 18	МК 4			

Всього	5	5	5	5	7	6	6	6	6	6	7	6	30	100
п*	3	3	3	3	7	4	4	4	4	4	7	6	30	100
сам. р.**	2	2	2	2		2	2	2	2	2				

* бали одержані здобувачами на практичних заняттях.

** самостійна робота.

Максимальна сума балів поточного контролю – 70.

Об'єктами поточного контролю знань студентів є систематичність та активність роботи на практичних заняттях. При цьому оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на практичних заняттях; активність при обговоренні питань, що винесені на заняття, правильність виконання практичних завдань; результати бліц-опитування; результати модульного контролю знань.

Система оцінювання роботи на практичних заняттях:

- а) відповідь з питань практичних / виконання практичних завдань – 0-6 бали.
- б) виконання самостійної роботи – 0-2 бали.

Модульний контроль проводиться у вигляді вирішення тестових завдань в системі дистанційної освіти Moodle, де сума набраних балів є пропорційною кількості правильних відповідей.

10.2. Заочна форма навчання (поточний контроль)

Максимальна сума балів поточного контролю – 70, які розподіляються наступним чином:

- активність роботи протягом семестру не може перевищувати 3 бали в розрізі теми;
- виконання модульних завдань (4 модульних контролі) – не більше 12 балів;
- виконання і захист контрольної роботи – не більше 10 балів.

Розподіл балів при рейтинговій системі оцінювання з навчальної дисципліни «Страхова справа» для якої передбачено підсумковий контроль
екзамен

(для заочної форми навчання)

Поточний (модульний) контроль																							Контрольна робота	Бали за додаткову роботу	Підсумковий контроль	Сума	
ВСЬОГО	Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2					Змістовий модуль 3					Змістовий модуль 4										
	T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	МК 1	T 6	T 7	T 8	T 9	МК 2	T 10	T 11	T 12	T 13	МК 3	T 14	T 15	T 16	T 17	T 18	МК 4					
	3	3	3	3	3	2	3	3	3	3	2	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2					
	п*	2	2	2	2		2	2	2	2		2	2	2	2		1	1	1	1	1						
сам. р	1	1	1	1	1		1	1	1	1		1	1	1	1		1	1	1	1	1						

* бали одержані здобувачами на практичних заняттях.

Об'єктами поточного контролю знань студентів є:

1. Систематичність та активність роботи на аудиторних заняттях;
2. Виконання модульних завдань.

При цьому оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на практичних заняттях; активність при обговоренні питань, що винесені на практичні заняття, правильність виконання практичних завдань; результати бліц-опитування.

Система оцінювання роботи на практичних заняттях:

а) відповідь з питань практичних / виконання практичних завдань – від 0-2.

б) виконання самостійної (контрольної) роботи – 0-10 балів. Згідно з регламентом студент зобов'язаний подати її викладачеві дисципліни на перевірку до певної дати для отримання від нього рецензії з оцінкою дослідження. У разі недотримання студентом календарного графіка виконання роботи, студент не допускається до її захисту, а відповідно, до підсумкового контролю з дисципліни. Таким чином, якість виконання даного індивідуального науково-дослідного завдання оцінюється в діапазоні від 0 до 7 балів, а результати його захисту оцінюються в діапазоні від 0 до 3 балів.

Модульний контроль проводиться у вигляді вирішення тестових завдань в системі дистанційної освіти Moodle.

Критерії оцінювання знань здобувачів при виконанні та захисті контрольної роботи

1.	Текст контрольної роботи	7 балів
1.1	Відповідність логічної побудови роботи назві теми, а також поставленим цілям і завданням, пропорційність структури роботи	5
1.2	Правильність оформлення роботи (нумерація сторінок, оформлення титульного аркуша, дотримання вимог до розміру полів, шрифту, міжрядкового інтервалу та інше), відсутність редакційних помилок	
1.3	Повнота і відповідність висновків змісту роботи	
1.4	Якість і глибина теоретико-методологічного аналізу проблеми. Наявність та якість критичного огляду літературних джерел. Самостійність суджень і викладу матеріалу (наявність формулювання власної думки студента – автора)	2
2.	Захист контрольної роботи	3 бали
2.1	Вміння стисло (в межах регламенту), послідовно й чітко викласти сутність і результати дослідження.	2
2.2	Повнота і ґрунтовність відповідей на запитання викладачів, здатність аргументовано захищати свої пропозиції, думки, погляди	1

Підсумковий контроль

Підсумковий контроль з дисципліни «Страхова справа» здійснюється у формі усного іспиту та у формі виконання завдань білетів.

Екзаменаційний білет складається із 2 питань, кожне з яких оцінюється за шкалою від 0 до 10 балів, та задачі (яка оцінюється від 0 до 10 балів).

Приклад екзаменаційного білета:

УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування»

Освітній рівень перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

Семестр 6

Навчальна дисципліна Страхова справа

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

Екзаменаційні запитання

1. Поняття страхового ринку. Страхові посередники на страховому ринку.

2. Таблиця смертності: призначення, зміст, порядок складання.

Задача. У громадянина Сидорова П. К. під час лиха знищено холодильник. Майно застраховано. Розрахувати суму збитку, якщо: – вартість нового холодильника – 5500 грн; –

знос на день лиха – 9 %; – вартість ремонту – 900 грн. **Визначити:** суму збитку.

Затверджено на засіданні кафедри **фінансів, банківської справи та страхування**
Протокол № 1 від «28» серпня 2025 року

Завідувач кафедри _____ д.е.н., професор Прокопчук О.Т.
(підпис) (прізвище та ініціали)
Екзаменатор _____ д.е.н., дпрофесор Прокопчук О.Т.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Виконання студентами екзаменаційного завдання повинно носити виключно самостійний характер. Тому, за використання заборонених джерел (шпаргалок, засобів зв'язку та ін.) чи підказок студент знімається з іспиту й одержує нульову оцінку.

Визначені таким чином оцінки разом з результатами контролю вносяться викладачем в залікову відомість та залікову книжку студента.

Загальна (сумарна) кількість балів з навчальної дисципліни є основою для прийняття рішення щодо отримання студентом оцінки з дисципліни:

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS
для заліку

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90 – 100	A	зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

для екзамену, курсового проекту (роботи), практики

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Оцінка «відмінно» (90 – 100 балів). Здобувач має систематичні та глибокі знання навчального матеріалу, вміє без помилок виконувати практичні завдання, які передбачені програмою курсу, засвоїв основну й ознайомився з додатковою літературою, викладає матеріал у логічній послідовності, робить узагальнення й висновки, наводить практичні приклади у контексті тематичного теоретичного матеріалу.

Оцінка «добре» (74 – 89 балів). Здобувач повністю засвоїв навчальний матеріал, знає основну літературу, вміє виконувати практичні завдання, викладає матеріал у логічній послідовності, робить певні узагальнення й висновки, але не наводить практичних прикладів у контексті тематичного теоретичного матеріалу або допускає незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, невеликі помилки у розрахунках при вирішенні практичних завдань.

Оцінка «задовільно» (60 – 73 бали). Здобувач засвоїв матеріал не у повному обсязі, дає неповну відповідь на поставлені теоретичні питання, припускається грубих помилок при вирішенні практичного завдання.

Оцінка «незадовільно» (менше 60 балів). Здобувач не засвоїв навчальний матеріал, дає неправильні відповіді на поставлені теоретичні питання, не володіє основними методами наукових досліджень при виконанні практичних завдань. Здобувач не допускається до складання іспиту, якщо кількість балів одержаних за результати успішності під час поточного та модульного контролю (відповідно змістовому модулю) впродовж семестру в сумі не досягла 35 балів.

12. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Страхова справа: інструктивно-методичні матеріали для проведення практичних занять з дисципліни для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» / Уманський національний університет; [уклад.: О.Т. Прокопчук]. Умань: Видавець «Сочінський М.М.», 2025. 121 с.

2. Страхова справа: методичні матеріали, завдання та вказівки для самостійної роботи студентів з дисципліни для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня денної і заочної форм навчання спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» / Уманський національний університет; [уклад.: О.Т. Прокопчук]. Умань: Видавець «Сочінський М.М.», 2025. 40 с.

3. Страхова справа: методичні матеріали для виконання курсових робіт з дисципліни «Страхова справа» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, денної та заочної форми навчання спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок». Умань.: Видавець «Сочінський М.М.», 2025. 44 с.

4. Прокопчук О.Т. Страхова справа. Електронний навчальний курс для дистанційного вивчення навчальної дисципліни «Страхова справа» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок». Режим доступу: <https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=1764>.

13. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова:

1. Горбач А.М. Страхова справа. Київ : Кондор, 2020. 252 с.

2. Прокопчук О.Т. Функціонування агрострахового ринку в Україні: концептуальні засади теорії та практики: монографія. Умань: Видавець «Сочінський М.М.», 2020. 320 с.

3. Про страхування : Закон України від 07.03.1996 № 85/96-ВР URL: [http // Ліга](http://Ліга) : Еліт Закон Copyright : ІАЦ „Ліга”. 2021.

4. Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів : Закон України від 01.07.2004 № 1961-IV URL: [http // Ліга](http://Ліга) : Еліт Закон Copyright : ІАЦ „Ліга”. 2021.

5. Піратовський Г.Л. Страховий бізнес: управління розвитком : монографія. К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2021. 254 с.

6. Приказюк Н.В. Страхова система України: теорія, методологія, практика: монографія. Логос, 2021. 611 с.

7. Таркуцяк А.О. Страхування. К. : Видавництво Європейського університету фінансів, інформаційних систем, менеджменту і бізнесу, 2022. 125 с.

8. Ткаченко Н.В. Страхування: навчальний посібник. К. : Ліра. К, 2022. 377 с.

Допоміжна:

1. Василенко А.В. Інвестиційна стратегія страхових компаній : навч. посіб. К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2020. 170 с.

2. Прокопчук О.Т., Колотуха С.М. Особливості страхового захисту в аграрному секторі економіки України. *Банківська справа*. № 1 (151). 2020. С. 26-41.

3. Прокопчук О.Т. Страхові принципи як методологічна база формування страхових відносин в аграрному секторі економіки. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва*. 2020. Частина 2. Економічні науки. Випуск 97. С. 22-35. DOI 10.31395/2415-8240-2020-97-2-22-35.

4. Прокопчук О.Т., Улянич Ю.В., Пташник С.А., Бутко Н.В. Ключові аспекти Інтернет-страхування. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва*. 2020. Частина 2. Економічні науки. Випуск 97. С. 64-74. DOI 10.31395/2415-8240-2020-97-2-64-74.

5. Прокопчук О.Т., Колотуха С.М. Видова сукупність страхових продуктів на агростраховому ринку України. *Банківська справа*. 2021. № 1 (153). С. 85-102.

6. Непочатенко О. О, Прокопчук О. Т., Мальований М. І. Інноваційні підходи до використання потенціалу агрострахування. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва* / Редкол.: О.О. Непочатенко (відп. ред.) та ін. : Умань: Редакційно-видавничий відділ Уманського НУС, 2021. Випуск 98. Ч. 2. С. 6-20. DOI 10.31395/2415-8240-2021-98-2-6-20.

7. Прокопчук О. Т., Цимбалюк Ю. А., Мельник К. М. Інвестиційна діяльність страхових організацій в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 16. С. 5-12. DOI: 10.32702/2306-6814.2021.16.5.

8. Прокопчук О.Т. Управління рекламною діяльністю страхової організації. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва* / Редкол.: О. О. Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань : Видавець «Сочінський М. М.», 2022. Вип. 100. Ч. 2 : Економічні науки. С. 121-131. DOI: 10.31395/2415-8240-2022-100-2-121-131.

9. Прокопчук О. Т., Улянич Ю. В., Мирошніченко М. М. Цифрова трансформація страхового ринку України. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва* / Редкол.: О. О. Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань : Видавець «Сочінський М. М.», 2022. Вип. 101. Ч. 2 : Економічні науки. С. 152-164. DOI: 10.32782/2415-8240-2022-101-2-152-164.

10. Прокопчук О. Т., Пенькова О. Г., Харенко А. О. Теоретичні засади управління маркетинговою діяльністю у страховому бізнесі. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва* / Редкол.: О. О. Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань : Видавець «Сочінський М. М.», 2022. Вип. 101. Ч. 2 : Економічні науки. С. 120-130. DOI: 10.32782/2415-8240-2022-101-2-120-130.

11. Прокопчук О. Т., Клименко В. О. Аспекти функціонування страхових організацій на ринку аграрного страхування України. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва* / Редкол.: О. О. Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань : Видавець «Сочінський М. М.», 2024. Випуск 104, Ч. 2: Економічні науки, С. 17-28. DOI: 10.32782/2415-8240-2024-104-2-17-28.

12. Прокопчук О. Т., Пономаренко О. В., Улянич К. Ф., Гумен О. В., Мирошніченко М. М., Макачук В. В. Трансформація споживчої поведінки та попиту на ринку автострахування. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва* / Редкол.: О. О. Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань : Видавець «Сочінський М. М.», 2024. Випуск 104, Ч. 2: Економічні науки, С. 169-181. DOI: 10.32782/2415-8240-2024-104-2-169-181.

13. Прокопчук О. Т., Мальований М. І., Пономаренко О. В., Клименко В. О., Макачук В. В. Сучасні маркетингові інструменти у страховому бізнесі. *Інвестиції: практика та досвід*. № 10 травень 2024 р., С. 61-68. DOI: 10.32702/2306-6814.2024.10.61.

14. Прокопчук О.Т. Тренди та перспективи розвитку страхового ринку України. *Збірник наукових праць Уманського національного університету*. 2025. Випуск 106. Частина 2, С. 177-187. DOI:10.32782/2415-8240-2025-106-2-177-187.

15. Прокопчук О.Т., Пономаренко О. В., Гумен О. В., Мирошніченко М. М., Клименко В. О., Жарун Р. Ф. Трансформація страхового бізнесу під впливом цифрових інновацій та штучного інтелекту. *Збірник наукових праць Уманського національного університету*. 2025. Випуск 106. Частина 2, С. 90-100. DOI:10.32782/2415-8240-2025-106-2-90-100.

16. Мальований М.І., Прокопчук О.Т., Улянич Ю.В. Інформаційні технології в інноваційній діяльності страхового ринку України. *Збірник наукових праць Уманського*

національного університету садівництва. Випуск 96. Частина друга: Економічні науки. 2020. С. 103-115. DOI 10.31395/2415-8240-2020-96-2-103-115.

17. Мальований М.І., Прокопчук О. Т., Мальований М. М. Концептуальні засади розвитку програм мікрострахування в Україні. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва* / Редкол.: О.О. Непочатенко (відп. ред.) та ін. : Умань: Редакційно-видавничий відділ Уманського НУС, 2021. Випуск 98. Ч. 2. С. 29-40. DOI 10.31395/2415-8240-2021-98-2-29-40.

18. Мальований, М., Непочатенко, З., Осіпова, А., Новак, І., & Прокопчук, О. (2025). Вплив старіння населення на економічне зростання: роль моделей соціальної політики в країнах ОЕСР. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 4(63), 538–557. <https://doi.org/10.55643/fcaptr.4.63.2025.4738> (Scopus & Web of Science).

19. Ротова Т. А. Страхові послуги : навч. посіб. Вид. 2-ге, перероб. і допов. К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2020. 400 с.

20. Сухоруко О.В. та ін. Страхування : навч. посіб. Херсон: ПП Вишемирський, 2021. 164 с.

21. Сухоруко О.В., Стасюк Г.А. Страхова справа : практикум. Навчально-методичний посібник. Херсон: ХНТУ, 2020, 230 с.

22. Шумелда Я.П. Страхування: навч. посіб. К. : Бізон, 2020. 384 с.

23. Фурман В.М. Розвиток нових технологій у страхуванні. *Фінанси України*. 2020. № 2. С.135–145.

24. Фурман В.М. Страхові послуги для населення. *Фінанси України*. 20220. № 4. С. 139–147.

25. Школьник І.О., Кременець В.М. Міжнародні фінансові конгломерати на страховому ринку України. *Фінанси України*. 2020. С. 110-129.

26. Яворська Т.В. Страхові послуги. Київ. : Знання, 2021. 350 с.

27. Dankiewicz R., Prokopchuk O., Malyovanyi M. Architectonics of Complex Modernization of Agricultural Insurance Market of Ukraine in Conditions of Transformation Processes. *Облік і фінанси*. 2021. № 2(92). С. 74-84.

28. Prokopchuk, O., Nesterchuk, Yu., Tsymbalyuk, Yu & Rolinskyi, O. Structural Features of the Agricultural Insurance Market of Ukraine. *Proceedings of the 35th International Business Information Management Association Conference (IBIMA). Education Excellence and Innovation Management: A 2025 Vision to Sustain Economic Development during Global Challenges*. 1-2 April. 2020. Seville, Spain. 2060-2069. (Scopus & Web of Science).

29. Prokopchuk, O., Tulush, L., Ulyanych, Yu. & Melnyk, K. Information Systems and Technologies in the Insurance Protection of Agricultural Sector of Economy. *Proceedings of the 35th International Business Information Management Association Conference (IBIMA). Education Excellence and Innovation Management: A 2025 Vision to Sustain Economic Development during Global Challenges*. 1-2 April. 2020. Seville, Spain. 2052-2060. (Scopus & Web of Science).

30. Prokopchuk, O., Prokopchuk, I., Mentel, G. and Bilan, Y. (2020) Parametric Insurance as Innovative Development Factor of the Agricultural Sector of Economy, *AGRIS on-line Papers in Economics and Informatics*, Vol. 12, No. 3, pp. 69-86. ISSN 1804-1930. DOI 10.7160/aol.2020.120307. (Scopus).

14. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку: <http://www.nssmc.gov.ua/>

2. Сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг: <http://www.dfp.gov.ua/>

3. Сайт Національного банку України: <https://bank.gov.ua/>

4. Сайт Державної служби зайнятості: <http://www.dcz.gov.ua>

5. Сайт журналу Forinsurer (Форіншурер) <https://forinsurer.com/>

15. ПЕРЕЗАРАХУВАННЯ ТА ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Перезарахування та визнання результатів навчання з дисципліни «Страхова справа» або окремого її елемента відбувається відповідно до Положення про порядок визнання в Уманському національному університеті садівництва результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/4n0x>).

Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання в неформальній та інформальній освіті (курси навчання в центрах освіти, курси інтенсивного навчання, семінари, конференції, олімпіади, конкурси наукових робіт, літні чи зимові школи, бізнес-школи, тренінги тощо) в обсязі, що загалом не перевищує 25 % освітньої програми.

16. ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

У процесі навчання з дисципліни «Страхова справа», студенти повинні дотримуватися встановлених правил академічної доброчесності, визначених Кодексом доброчесності Уманського національного університету садівництва (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/4dH7>). При підготовці рефератів, виконанні індивідуальних науково-дослідних завдань, а також під час проведення контрольних заходів очікується, що всі роботи подані студентами будуть їхніми оригінальними дослідженнями та міркуваннями.

Будь-які види порушення академічної доброчесності, зокрема плагіат, неправомірне використання чужих ідей, фальсифікація даних чи співучасть у таких діях, є абсолютно неприпустимими і не толеруються. Виявлення ознак академічної недоброчесності у письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від обсягу порушення.

З метою запобігання порушенням і підвищення якості академічних робіт, студентам настійно рекомендується користуватися належними академічними ресурсами та інструментами для перевірки робіт на плагіат, а також звертатися за консультаціями з питань правильного цитування і академічного письма.

17. ЗМІНИ У РОБОЧІЙ ПРОГРАМІ НА 2025/2026 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

1. Оновлено змістове наповнення розділу 2 робочої програми.
- 2 . Оновлено перелік рекомендованої літератури.